

Formulár na zverejňovanie informácií o HABILITAČNOM konaní podľa §76 Zákona 131/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov

1. Dátum doručenia žiadosti o habilitačné konanie:	9. 4. 2021
Údaje z profesijného životopisu uchádzača habilitačného konania v rozsahu	
a) Meno, priezvisko, rodné priezvisko:	Roman LACKO
b) Akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, umelecko-pedagogické tituly, vedecké hodnosti:	Ing., PhD.
c) Rok narodenia:	1988
d) Údaje o vysokoškolskom vzdelaní, ďalšom akademickom raste a absolvovanom ďalšom vzdelávaní:	2013 – 2016 vysokoškolské vzdelanie III. stupňa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, študijný odbor: 3.3.16 Ekonomika a manažment podniku 2011 – 2013 vysokoškolské vzdelanie II. stupňa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, študijný odbor: 3.3.16 Ekonomika a manažment podniku 2008 – 2011 vysokoškolské vzdelanie I. stupňa: Ekonomická univerzita v Bratislave, Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, študijný odbor: 3.3.16 Ekonomika a manažment podniku
e) Údaje o priebehu zamestnaní a priebehu pedagogickej činnosti (rok, pracovisko, pozícia):	2021 – trvá Výskumný inštitút obchodu a udržateľného podnikania, Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave, <i>výskumný pracovník</i> 2016 – 2021 Katedra ekonómie, Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach, Ekonomická univerzita v Bratislave, <i>odborný asistent</i>
f) Údaje o odbornom alebo umeleckom zameraní (špecializácia):	kvalita v zdravotníctve; environmentálna efektívnosť; kvalita života; obehové ekonomiky; prepojenie zdravia obyvateľstva a stavu životného prostredia; modelovanie efektívnosti v službách pomocou Data envelopment analysis
g) Údaje o publikačnej činnosti (sumár):	Príloha č. 1
h) Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu:	Príloha č. 2
i) Počet doktorandov, ktorým uchádzač je alebo bol školiteľom, s určením, koľkí z nich štúdium ku dňu vyhotovenia životopisu riadne skončili (počet doktorandov spolu / počet ukončených doktorandov):	-
2. Názov odboru habilitačného konania a inauguračného konania, v ktorom sa habilitačné konanie uskutočňuje:	obchod a marketing (v odbore ekonómia a manažment)
3. Téma habilitačnej práce:	<i>Efektívnosť v cestovnom ruchu a životnom prostredí v krajinách Európskej únie</i>
4. Dátum, od ktorého je habilitačné konanie prerušené, a lehota, v ktorej majú byť odstránené nedostatky žiadosti:	
5. Oponenti habilitačnej práce:	

a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Ľudmila NOVACKÁ JUDr., PhD. prof. Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Ladislav MURA PhDr. Ing., PhD. doc. Fakulta ekonómie a podnikania, Paneurópska vysoká škola ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Zdenka MUSOVÁ Ing., PhD. prof. Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici ÁNO ☐ NIE ☒
Členovia habilitačnej komisie: a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Ferdinand DAŇO Ing., PhD. prof. Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave ÁNO ☒ NIE ☐
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Josef TAUŠER Ing., Ph.D. doc. Fakulta mezinárodných vzťahů, Vysoká škola ekonomická v Praze, ČR ÁNO ☐ NIE ☒
a) meno a priezvisko b) akademický titul c) vedecko-pedagogický titul d) umelecko-pedagogický titul e) pracovisko f) zamestnanec vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje	Henrieta PAVOLOVÁ Ing., PhD. doc. Fakulta baníctva, ekológie, riadenia a geotechnológií, Technická univerzita v Košiciach ÁNO ☐ NIE ☒

6. Návrh habilitačnej komisie s odporúčaním udeliť alebo neudeliť uchádzačovi titul docent v odbore habilitačného konania a inauguračného konania spolu s oponentskými posudkami:	NÁVRH UDELIŤ ☒ NÁVRH NEUDELIŤ ☐ oponentské posudky – Príloha č. 3
8. Rozhodnutie príslušnej vedeckej rady, vrátane jeho odôvodnenia, ak sa vypracúva, a lehota na prípadne opätovné predloženie žiadosti podľa § 2 ods. 2 vyhlášky č. 246/2019 Z. z. (Ak uchádzač podľa rozhodnutia vedeckej rady podmienky nespĺňa, vedecká rada titul docent neudelí a jej predseda písomne oznámi toto rozhodnutie s odôvodnením uchádzačovi do 30 dní od rozhodnutia príslušnej vedeckej rady. Lehotu na opätovné predloženie žiadostí o získanie titulu docent určuje rokovací poriadok vedeckej rady):	SCHVÁLENIE NÁVRHU ☒ _____ NESCHVÁLENIE NÁVRHU ☐ Odôvodnenie: Lehota na opätovné predloženie:
9. Prezenčná listina zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala	Príloha č. 4
10. Dátum a dôvod skončenia habilitačného konania:	
11. Ďalšie údaje o priebehu habilitačného konania:	

Príloha č. 1**Údaje o publikačnej činnosti**

Kategórie publikačnej činnosti	Počet
Vysokoškolské učebnice (počet/AH) ACA, ACB	
Skriptá a učebné texty (počet/AH) BCI	BCI – 1/3 AH
Vedecké monografie (počet/AH) AAA, AAB	
Kapitoly vo vedeckých monografiách vydané v zahraničných vydavateľstvách ABC	
Štúdie v časopisoch a zborníkoch charakteru vedeckej monografie vydané v zahraničných vydavateľstvách ABA	
Vedecké práce v domácich a zahraničných karentovaných časopisoch ADC, ADD	ADC – 3 ADD – 1
Vedecké práce v domácich a zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS ADM, ADN	ADM – 4; ADN – 2
Vedecké práce a iné knižné publikácie ABD, ABB, ACC, ACD, ADE, ADF, AEC, AED	ADE – 2; ADF – 28; AEC – 1;
Odborné práce a iné knižné publikácie BAA, BAB, BBA, BBB, BCB, BCK, BDA, BDB, BDC, BDD, BDE, BDF, BDM, BDN, BEE, BEF, EAI, EAJ, EDI, EDJ, GHG	BDF – 2;
Príspevky publikované v zborníkoch (spolu)	41
- zahraničné konferencie AFA, AFC	AFC – 14
- domáce konferencie AFB, AFD	AFD – 27

Príloha č. 2**Ohlasy na vedeckú alebo umeleckú prácu**

Citácie a ohlasy (spolu)	52
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách registrovaných v citačných indexoch Web of Science a v databáze SCOPUS kódy: 1, 2	Kód 1 – 39 Kód 2 – 3
Citácie v domácich a zahraničných publikáciách neregistrovaných v citačných indexoch Kódy: 3, 4	Kód 3 – 6 Kód 4 – 4
Recenzie v domácich a zahraničných publikáciách kódy: 5, 6	

Príloha č. 3

Oponentské posudky:

Meno a priezvisko oponenta záverečnej práce: **prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.**

Pracovná pozícia, adresa pracoviska oponenta habilitačnej práce: **Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Tajovského 10, Banská Bystrica**

OPONENTSKÝ POSUDOK habilitačnej práce

Meno a priezvisko uchádzača: Ing. Roman LACKO, PhD.

Názov habilitačnej práce: Efektívnosť v cestovnom ruchu a životnom prostredí v krajinách Európskej únie

OBSAHOVÁ STRÁNKA PRÁCE

1. Cieľ práce a jeho naplnenie – aktuálnosť tematiky

Predmetom skúmania habilitačnej práce je environmentálna efektívnosť (resp. efektívnosť životného prostredia) a efektívnosť v cestovnom ruchu. Habilitant si tieto dve oblasti skúmania vybral s ohľadom na aktuálnosť problematiky v kontexte súčasného vývoja, najmä pandemického, ktorý ich výrazným spôsobom zasiahol a ovplyvnil/ovplyvňuje. Obdobím skúmania je tzv. medzikrizové obdobie s tým, že zámerom autora je zistiť vývojové tendencie v skúmaných oblastiach a najmä identifikovať možné postupy hodnotenia efektívnosti týchto oblastí v krajinách EÚ v období po odznení pandémie COVID-19. Pozitívne hodnotím výber témy aj z dôvodu, že v našich domácich podmienkach sa jej venuje len málo autorov a teda jej skúmanie je veľmi prospešné z teoretického aj praktického hľadiska.

V druhej kapitole autor formuluje hlavný cieľ habilitačnej práce, ktorý následne dekomponuje do piatich čiastkových cieľov (v teoretickej, analytickej aj návrhovej oblasti). Čiastkové ciele podrobnejšie špecifikujú jednotlivé oblasti skúmania. Hlavný aj čiastkové ciele sú vymedzené jasne a jednoznačne.

Habilitačná práca je spracovaná štandardne, v štruktúre piatich kapitol (teoretické vymedzenie problematiky v 1. kapitole, stanovenie cieľov a metodiky práce - 2. a 3. kapitola; prezentovanie výsledkov skúmania v 4. kapitole a diskusia k výsledkom vrátane prínosov pre teóriu a prax, obmedzení výskumu a náčrtu budúceho výskumu v poslednej, 5. kapitole). Jednotlivé časti práce na seba logicky nadväzujú.

Na základe preštudovania habilitačnej práce konštatujem, že stanovené ciele boli naplnené.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Uchádzač použil na vypracovanie habilitačnej práce široké spektrum vedeckých metód s ohľadom na vytýčený hlavný cieľ a čiastkové ciele práce.

V tretej kapitole sa však venuje len metodike použitej v analytickej časti práce. Podrobne prezentuje postupy, metódy a premenné použité na vykonanie analýzy (základné DEA modely, Window analýza, Malmquistov index produktivity, hodnotenie determinantov efektívnosti), následne vymedzuje objekt skúmania a uvádza dáta využívané vo výskume (za 9 ročné obdobie 2010 - 2018, v 27 krajinách Európskej únie; pochádzajúce z databáz Eurostatu a Svetovej banky), tiež prezentuje a zdôvodňuje výber jednotlivých premenných modelov environmentálnej efektívnosti resp. efektívnosti cestovného ruchu).

Pozitívne hodnotím aj literárny rešerš k problematike v prvej kapitole a v podkapitole 5.3. Pri spracovaní sekundárnych zdrojov boli využité viaceré metódy vedeckého výskumu (analyticko-syntetická, induktívno-deduktívna, vedecká abstrakcia, komparácia, generalizácia).

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

Teoretická časť habilitačnej práce je spracovaná z dostupných sekundárnych zdrojov, s výraznou dominanciou zahraničných autorov, ktoré boli publikované v ostatnom období, najmä v renomovaných databázových výstupoch. Rozsah použitej a v práci uvedenej literatúry - 95 zdrojov, boli v texte autorom korektne citované.

Z obsahového hľadiska spracoval autor všetky parciálne témy skúmanej problematiky (environmentálna efektívnosť, efektívnosť v turizme resp. v cestovnom ruchu, ich vzájomné súvislosti), vymedzil pojmový aparát, s ktorým v ďalších častiach práce pracuje. Zaujímavým doplnením autora bol stručný rešerš aktuálnych prác, ktoré už obsahujú „pandemický“ aspekt a dotýkajú sa skúmaných oblastí životného prostredia resp. cestovného ruchu (podkapitola 5.3).

Prezentované teoretické poznatky a výsledky realizovaných štúdií v predmetných oblastiach boli dobrým východiskom pre ďalšie skúmanie.

4. Prínos habilitačnej práce – výsledky

Vo štvrtnej kapitole autor prezentuje a interpretuje získané výsledky analýz a prepočtov s využitím programov RStudio a SAS Enterprise Guide. Najskôr sa zameriava na vývoj premenných modelov DEA (environmentálneho a pre cestovný ruch), následne hodnotí environmentálnu efektívnosť resp. efektívnosť cestovného ruchu vypočítanú pomocou DEA modelov a Malquistovho indexu produktivity. Záverom naznačuje možné spoločné body medzi efektívnosťami s využitím korelačnej analýzy a regresných modelov. K väčšej prehľadnosti obrovského množstva štatistických dát prispievajú grafy a tabuľky. Osobitne vyzdvihujem výsledky klastrovej analýzy (pri environmentálnej efektívnosti, aj efektívnosti cestovného ruchu).

V časti Diskusia autor sumarizuje svoje zistenia, konfrontuje výsledky skúmania so stanovenými cieľmi, naznačuje limity svojho výskumu a budúce smery výskumu.

5. Aplikačné prínosy pre prax

Habilitačná práca ako taká je v našich podmienkach inovatívna, prináša nové zistenia, naznačuje postupy, ktoré by sa dali aplikovať aj v iných odvetviach/oblastiach skúmania. V teoretickej oblasti je prínosom systemizácia kľúčových pojmov týkajúcich sa témy habilitačnej práce. Je možné ju využiť v pedagogickej oblasti, ako základ pre tvorbu študijných materiálov, v budúcich publikačných výstupoch. Prirodzene, zistenia uchádzača vytvárajú základ pre jeho ďalšie vedecké skúmanie.

Prínosy pre hospodársku prax sú v podobe naznačenia vzájomných súvislostí skúmaných oblastí, identifikovania vývojových tendencií či už v jednotlivých krajinách, navrhnutých klastroch, až po úroveň celej Európskej únie, ktoré môžu byť nápomocné pri ďalšom formulovaní opatrení a politik pri plánoch obnovy hospodárstiev EÚ v súčasnom krízovom období resp. v post-pandemickom období.

FORMÁLNA STRÁNKA PRÁCE

6. Formálne náležitosti práce a úprava

Habilitačná práca má štandardnú úpravu zodpovedajúcu tomuto typu kvalifikačných prác. Text sprehľadňujú grafy, obrázky a tabuľky (v niekoľkých prípadoch absentuje uvedenie zdroja). Po formálnej stránke nemám zásadné výhrady, práca má peknú grafickú úpravu. Štylistickú a gramatickú úroveň hodnotím tiež pozitívne, v texte sa vyskytuje len minimum písomných a gramatických chýb.

OTÁZKY K OBHAJOBE HABILITAČNEJ PRÁCE

7. Otázky a námety do rozpravy

Pri obhajobe habilitačnej práce navrhujem do rozpravy nasledujúce otázky:

1. V efektívnosti cestovného ruchu krajiny V4, vrátane Slovenska dosť výrazne zaostávajú za priemerom Európskej únie, resp. ostatnými krajinami. V čom vidíte hlavné príčiny? Vyjadrite svoj názor. Naznačte možnosti zlepšenia situácie (v dlhodobom horizonte cca 7 - 10 rokov, resp. okamžité, do 1 - 2 rokov).
2. Udržateľný cestovný ruch je jednou zo súčasných výziev pre krajiny, regióny, mestá, miesta, podnikateľské subjekty v cestovnom ruchu, spotrebiteľov... Úzko to súvisí aj s negatívnym vývojovými trendmi v prírodnom prostredí. Už dlhšie sa na európskej aj národných úrovniach diskutuje implementácia princípov cirkulárnej ekonomiky (obehového hospodárstva) ako jedna z možností riešenia tohto negatívneho stavu. Naznačte vzájomné súvislosti a navrhnite niekoľko možností implementácie princípov cirkulárnej ekonomiky v oblasti cestovného ruchu.
3. V limitoch Vášho výskumu ste uviedli, že vedecká komunita sa nezhodla na tom, ktoré DEA modely sú pre skúmané typy efektívnosti vhodnejšie. Ako tento rozpor vnímate Vy osobne, ku ktorému názoru sa prikláňate?
4. Stručne načrtnite možné smery Vášho ďalšieho vedeckého skúmania.

ZÁVER

8. Záverečné hodnotenie

Práca zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto **prácu odporúčam k obhajobe**. Po úspešnom obhájení habilitačnej práce navrhujem udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ pre odbor habilitačného konania a inauguračného konania *obchod a marketing* v odbore ekonómia a manažment.

Dátum: 19. 7. 2021

podpis oponenta: prof. Ing. Zdenka Musová, PhD.

Meno a priezvisko oponenta záverečnej práce: **doc. PhDr. Ing. Ladislav MURA, PhD.**

Pracovná pozícia, adresa pracoviska oponenta habilitačnej práce: **vedúci Ústavu medzinárodného podnikania, Fakulta ekonómie a podnikania, Paneurópska vysoká škola v Bratislave, Tematínska 10, Bratislava**

OPONENTSKÝ POSUDOK habilitačnej práce

Meno a priezvisko uchádzača: Ing. Roman LACKO, PhD.

Názov habilitačnej práce: Efektívnosť v cestovnom ruchu a životnom prostredí v krajinách Európskej únie

OBSAHOVÁ STRÁNKA PRÁCE

1. Cieľ práce a jeho naplnenie – aktuálnosť tematiky

Oblasť cestovného ruchu ako dôležitá súčasť národného hospodárstva a životné prostredie ako nevyhnutný priestor pre život sú významné oblasti, ktorým je potrebné venovať náležitú pozornosť a permanentné hodnotenie. Hoci je na prvý pohľad spojenie cestovného ruchu práve so životným prostredím nezvyčajné, ich previazanosť je viac než reálna a významná. Obe oblasti sú vo vzájomnej interakcii a podmieňujú ich funkčnosť a existenciu. V kontexte uvedených myšlienok je možné jednoznačne uviesť, že problematika, ktorú si zvolil habilitant ako oblasť svojho výskumu a hodnotenia je nanajvýš aktuálna, zvlášť v súčasnej dobe pandemickej krízy a pandemicky spôsobenej hospodárskej recesie. Súčasne je možné uviesť, že previazanosť zvolených oblastí je zaujímavá, netradičná a svojim spôsobom ojedinelá. Spojenie týchto vybraných oblastí skúmania oceňujem a táto snaha habilitanta predstavuje jeho originálny príspevok k súčasným problémom rezonujúcim v spoločnosti.

Cieľom predkladanej habilitačnej práce bolo meranie a hodnotenie efektívnosti v cestovnom ruchu, efektívnosti životného prostredia a zhodnotenie ich spoločných aspektov v rámci krajín Európskej únie. Aj vzhľadom na aktuálnu situáciu okolo pandémie koronavírusu považujem tento cieľ za nanajvýš aktuálny, keďže pandémia sa vo veľkej miere dotkla stavu životného prostredia a vo veľkej miere aj cestovného ruchu a cestovania obyvateľov jednotlivých krajín. Cieľ práce bol vzhľadom na typ kvalifikačnej práce (habilitačná práca) stanovený vhodne, stručne, ale pritom ambiciózne a v rovine jej objektívnej splniteľnosti. Autor uvádza 5 čiastkových cieľov, ktoré sú potrebné na splnenie hlavného cieľa. Dekompozíciu hlavného cieľa do čiastkových cieľov oceňujem. Týchto 5 čiastkových cieľov autor logickými postupmi a relevantnými metódami splnil prevažne vo štvrtjej kapitole. Hlavný cieľ možno považovať za splnený aj vzhľadom na fakt, že výsledky autor prehľadne sumarizoval v piatej kapitole.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Výber vedeckých, štatistických a podporných metód predstavuje kľúčovú oblasť pre každú vedeckú alebo kvalifikačnú prácu. Po vytýčení hlavného cieľa a podporných, čiastkových cieľov je oblasť zvolenej metodológie jednou z najťažších. Vytýčené ciele je možné dosiahnuť voľbou vhodných, správnych, vedecky primeraných a zdôvodniteľných metód.

Na základe zhodnotenia súčasného stavu skúmania, ktoré autor predkladá v prvej kapitole, možno usúdiť, že skutočne najčastejšie využívanou metódou na hodnotenie efektívnosti v cestovnom ruchu a životnom prostredí je metóda DEA - Data envelopment analysis. Uvedená metóda sa využíva najmä v súvislosti s hodnotením efektívnosti jednotiek. Práve DEA metóda sa stala v posudzovanej habilitačnej práci Ing. Romana Lacka, PhD. ťažiskovou metódou, ktorú autor aplikoval. Z pohľadu aplikovanej štatistiky je potrebné vyzdvihnúť využitie regresných modelov, ktoré poskytli výborný prehľad o možných vplyvoch determinantov týchto efektívností. Habilitačná práca je z metodologického hľadiska logicky veľmi dobre usporiadaná a jednotlivé kapitoly na seba logicky a obsahovo nadväzujú. Taktiež oceňujem, že autor hodnoverne zdôvodnil využitie premenných využívaných v modeloch DEA. Habilitant týmto preukázal, že je odborníkom v tejto oblasti vedeckého skúmania.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

Autor v práci využil celkovo 95 zdrojov od prevažne zahraničných autorov, najmä anglických. To považujem za primerané množstvo zdrojov, avšak v habilitačnej práci absentuje podkapitola, ktorá by sa väčšmi venovala aj stavu slovenského environmentu a cestovného ruchu. Prezentácia slovenských teorém by bola žiadúca. Celkovo však autor logicky a nadväzne využil vysoké množstvo zdrojov, ktoré sú plne v súlade so zameraním habilitačnej práce. Pozitívne hodnotím využitie vysoko aktuálnych zdrojov uverejnených len v posledných mesiacoch, ktoré načrtávajú možnosť budúceho vedeckého výskumu v daných oblastiach aj vzhľadom na situáciu okolo súčasnej pandémie. Tieto príspevky autor vhodne syntetizoval a načrtol tak aj možnosti budúceho výskumu, ktoré sú veľmi pestré. Erudovanosť autora habilitačnej práce v oblasti vedy a prezentácie výsledkov vedecko-výskumnej činnosti podčiarkuje aj veľmi dobrá orientácia v literárnych zdrojoch evidovaných v uznávaných svetových vedeckých databázach Web of Science a Scopus, z ktorých vo veľkej miere čerpal. Dokázal tak reflektovať na najnovšie výsledky vedcov, výskumníkov a ďalších odborníkov z rôznych krajín sveta.

4. Prínos habilitačnej práce – výsledky

Prínosy habilitačnej práce je možné identifikovať v niekoľkých oblastiach. Už samotné meranie a zhodnotenie environmentálnej efektívnosti a efektívnosti cestovného ruchu je prínosom, hľadanie spoločných aspektov je bezpochyby významným prínosom, aj vzhľadom na súčasné trendy v oblasti skúmania a smerovania k tzv. udržateľnému cestovnému ruchu. Značným prínosom je predovšetkým vytvorenie regresných modelov, ktoré zahŕňajú premenné z oblasti energetiky, cestovného ruchu, kvality života, ale i cirkulárnej ekonomiky. Sú to všetko oblasti, v ktorých taktiež prebieha intenzívny výskum a vo veľkej miere ide o významné príspevky s veľkým množstvom ohlasov. Nakoniec, mnohé z aspektov sú zahrnuté aj v ozdravných post-pandemických plánoch. Ich relevantnosť autor dokázal ich štatistickou významnosťou. Nesporne je možné prínos posudzovanej habilitačnej práce vidieť aj v rozpracovanosti problematiky a možnosti jej aplikácie v pedagogickom procese a tiež ako východisko pre ďalšie výskumné aktivity. V tomto bode habilitant preukázal plnú pripravenosť na samostatnú a kvalitnú dlhodobú vedecko-pedagogickú prácu na vysokej úrovni, čo sa od vysokoškolského pedagóga vo funkcii univerzitného docenta očakáva.

5. Aplikačné prínosy pre prax

Autor zhodnotil prínosy habilitačnej práce v poradí v piatej kapitole. Je možné uviesť, že prínosy habilitačnej práce tak pre vedeckú sféru, ako aj pre hospodársku prax sú zjavné a spočívajú tak v rozšírení skúmania spoločných aspektov environmentálnej efektívnosti ako aj efektívnosti cestovného ruchu, a tiež v skúmaní konkrétnych javov, ktoré sa vyskytli po hospodárskej kríze v rokoch 2008 a 2009 a ktoré môžu byť aplikovateľné aj pri súčasnej kríze v politikách príslušných autorít. Aj keď jedinečnosť výsledkov habilitačnej práce je nesporná, porovnanie s výsledkami väčšieho množstva predošlých výskumov by bolo pre túto prácu len prospešné. Celkovo je možné uviesť, že výsledky ku ktorým sa habilitant dopracoval, sú nepopierateľné ako v teoretickej, tak jednoznačne i v aplikačnej rovine..

FORMÁLNA STRÁNKA PRÁCE

6. Formálne náležitosti práce a úprava

Habilitačná práca je z hľadiska formálnych úprav spracovaná na adekvátnej úrovni. V práci sa vyskytuje primerané množstvo preklepov, zrejme z nepozornosti, ktoré mohli byť záverečnou kontrolou odstránené. Habilitačná práca je z hľadiska jazykového, štylistického a formálneho na očakávanej úrovni, čím je splnená jedna z parciálnych podmienok. Posudzovaná práca spĺňa požadované formálne kritériá kladené na tento typ kvalifikačných prác. V práci by však bolo vhodné uviesť zoznam skratiek a značiek, ktorých je v nej pomerne značné množstvo. Súčasne by som odporučil využívanie čiarok, ako oddeľovačov desiatinných miest (namiesto bodiek, ktoré sú príznačné pre anglicky hovoriace krajiny). Taktiež, od tabuľky 8. autor nesprávne uvádza číslovanie tabuliek v príslušných textoch. Vymenované drobné formálne nezrovnalosti neznižujú odbornú, vedeckú hodnotu posudzovanej habilitačnej práce.

Výsledok CRZP: celkový prekryv s korpusom iných prác a dokumentov vykazuje hodnotu 5,94%. Najvyšší parciálny prekryv s iným dielom je na úrovni 3,13%. Po preštudovaní plaintextu je možné konštatovať, že jednotlivé zdroje autor korektne cituje, prekryvy sa týkajú citovaných zdrojov a dát z hlavne z Eurostatu. Uvedený výsledok kontroly originality možno hodnotiť ako normogram.

OTÁZKY K OBHAJOBE HABILITAČNEJ PRÁCE

8. Otázky a námety do rozpravy

1. Aké opatrenia by ste navrhli pre zlepšenie stavu cestovného ruchu vzhľadom na úpadok spôsobený pandemickou situáciou plnou obmedzení?
2. Ktorá oblasť cestovného ruchu (horský, kúpeľný, vidiecky CR a pod.) má podľa Vášho názoru najlepšie predpoklady pre čo najrýchlejšie zotavenie a prečo?
3. Vedeli by ste na zákaade dosiahnutých výsledkov charakterizovať možnosti manažmentu cestovného ruchu vybraných krajín? Čo vyplýva zo zistení pre destinačný manažment a marketing? Ktoré faktory bolo by možné využiť na overenie efektívnosti tohto odvetvia?.

ZÁVER

8. Záverečné hodnotenie

Posudzovanú habilitačnú prácu Ing. Romana Lacka, PhD. po jej podrobnom preštudovaní hodnotím jednoznačne pozitívne. Celou prácou má čitateľ možnosť cítiť zanietenosť autora pre zvolenú problematiku a nielen ekonomickú zanietenosť, ale aj zanietenosť pre aplikáciu kvantitatívnych metód v ekonomických vedách. Skĺbenie týchto dvoch aspektov mu umožnilo vytvoriť kompaktné kvalitné dielo, s ktorým preukazuje svoju vedeckú a pedagogickú erudovanosť, orientáciu v problematike a pripravenosť pôsobiť ako kvalifikovaný univerzitný učiteľ na funkčnom mieste docenta.

Habilitačná práca zodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto **prácu odporúčam k obhajobe**. Po úspešnom obhájení habilitačnej práce navrhujem udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ pre odbor habilitačného konania a inauguračného konania obchod a marketing v odbore ekonómia a manažment

Dátum: 15. 7. 2021

podpis oponenta: doc. PhDr. Ing. Ladislav Mura, PhD.

Meno a priezvisko oponenta záverečnej práce: **prof. JUDr. Ľudmila NOVACKÁ, PhD.**

Pracovná pozícia, adresa pracoviska oponenta habilitačnej práce: **Katedra cestovného ruchu, Obchodná fakulta, Ekonomická univerzita v Bratislave,**

Dolnozemska cesta 1, 852 35 Bratislava

OPONENTSKÝ POSUDOK
habilitačnej práce

Meno a priezvisko uchádzača: Ing. Roman LACKO, PhD.

Názov habilitačnej práce: Efektívnosť v cestovnom ruchu a životnom prostredí v krajinách Európskej únie

OBSAHOVÁ STRÁNKA PRÁCE

1. Cieľ práce a jeho naplnenie – aktuálnosť tematiky

Téma habilitačnej práce je impozantná z čoho vyplýva aj mimoriadne ambiciózný charakter základného cieľa.

V skutočnosti však treba konštatovať, že takáto téma podľa názvu habilitačnej práce je vhodná pre dlhodobý vedecký výskum a tímovú spoluprácu. Čiastkové ciele, ktoré si autor nastavil sú diskutabilné a čiastočne aj chaoticky formulované. Na str. 37 autor v úvodnom slove uvádza motiváciu pre spracovanie tohto dokumentu, ktorá má populárny charakter.

Formulácia hlavného cieľa: „meranie a hodnotenie efektívnosti cestovného ruchu, efektívnosti životného prostredia a zhodnotenie ich spoločných aspektov v rámci krajín Európskej únie – to je mimoriadne náročný cieľ. Autor si asi neuvedomil rozmanitosť, komplikovanosť a náročnosť tohto cieľa.. Obe dimenzie – cestovný ruch aj životné prostredie majú interdisciplinárny, prierezový charakter. To vyvoláva závažné problémy vyhodnotenia efektívnosti z aspektu disponibilných dát, ktoré sú mimoriadne potrebné ku serióznemu vyhodnoteniu efektívnosti.

Diskutabilné čiastkové ciele z aspektu cestovného ruchu:

Čiastkový cieľ 1: Zhodnotenie stavu životného prostredia (ŽP) a cestovného ruchu (CR) v krajinách EÚ v medzikrízovom období.

Autor v práci nevysvetľuje nasledovné otázky:

Ktoré indikátory CR sú potrebné pre vyhodnotenie stavu CR?

Prečo je CR na rozdiel od názvu habilitačnej práce v druhom slede?

Čo vníma autor pod pojmom „medzikrízové obdobie“ ?

Čiastkový cieľ č. 1 nebol splnený

Čiastkový cieľ 3: Zhodnotenie efektívnosti CR v krajinách EÚ

Habilitant neguje ponímanie efektívnosti cestovného ruchu zo strany svetovo resp. medzinárodne uznávaných autorov učebníc svetových vydavateľstiev, ktoré vyšli v intervaloch niekoľkých vydaní. V predloženej habilitačnej práci absentuje polemika alebo súhlas s autormi tejto úrovne. Kritériá pre vyhodnotenie CR v predloženej práci sú minimalizované. V prípade, že by ovládal pojem a obsah cestovného ruchu ako „Industry“ a „Economy“ tak by musel pracovať so širším spektrom dát služieb CR. Išlo by o služby špecifické charakteristické, špecifické spojené s CR a nešpecifické služby. Služby CR tvoria nielen ubytovacie služby, autor pozabudol na existenciu dopravy, služieb atraktivít kultúrnych, prírodných, tematických parkov, zariadení kúpeľov a lekárskej starostlivosti, MICE s výstavami, veľtrhmi, kongresmi, konferenciami atď). To všetko je potrebné zahrnúť do vyhodnotenia efektívnosti CR a hlavne do prepočtu multiplikátorov a pridanej hodnoty.

Ubytovanie prostredníctvom lôžkovej obsadenosti (str. 45 a ďalšie) je veľmi zúžené chápanie efektívnosti ubytovacích služieb (revenue manažment, ktorý je základom prepočtu efektívnosti v hotelovom priemysle už roky pracuje s ekonomickými kategóriami REVPAR, GOPPAR, NRevPAR, EVBT, ADR, ALOS, pričom za jednotku (unit) sa už viac ako desaťročie prepočítava cena izby alebo obsadenosť izby, nie posteľe).

Čiastkový cieľ 3 nebol splnený.

Čiastkový cieľ 4: Overenie možných vzťahov v oblasti efektívnosti cestovného ruchu a životného prostredia.

Tento cieľ autor vyhodnocuje na str. 90 veľmi vágne. Z textu vyplýva, že autor pociťuje problém v naplnení tohto čiastkového cieľa.

Čiastkový cieľ 4 bol splnený minimálne.

Čiastkový cieľ 5: Návrh modelov hodnotenia efektívnosti životného prostredia a cestovného ruchu v krajinách EÚ.

Autor vo vyhodnení tohto čiastkového cieľa na str. 90 a 91 konštatuje: „uvažovali sme nad využitím väčšieho množstva premenných..... je možné, že premenné modelu cestovného ruchu by bolo vhodné prispôbiť....“ S týmto plne súhlasím. To je pre autora výzva, aby hľadal možné riešenia, pokiaľ chce naplniť názov habilitačnej práce a splniť základný cieľ, resp. výzva aby si preštudoval práce, ktoré vyhodnocujú ekonomické impakty cestovného ruchu (priame, nepriame, indukované).

Tieto sú dostupné na úrovni svet, Európa, jednotlivé štáty sveta, členské štáty EÚ vrátane SR.

Čiastkový cieľ 5 bol splnený len z aspektu hľadania možností technického spracovania dát, z aspektu obsahu čiastkový cieľ nebol splnený.

2. Vhodnosť použitých metód, metodológia

Z predloženej habilitačnej práce vyplýva, že autor povýšil technické zručnosti prepočtov nad obsah. Jednoducho povedané, riešil „ako“ a neriešil „čo“.

Autor vôbec nebral do úvahy metodiku TSA (turistický satelitný účet), ktorý povinne vykazujú všetky členské štáty EU na úrovni štátu. Viaceré štáty majú spracovaný TSA na úrovni regiónov aj hlavných miest (napr. susedné Rakúsko).

Autor negoval už spomínané ekonomické impakty cestovného ruchu.

3. Zhodnotenie poznatkovej bázy

Autor v práci dokumentuje, že poznatková báza pre zvládnutie technických zručností prepočtov s cieľom merania je určite vyššia ako poznatková báza o skúmanej trajektórii „cestovný ruch“. Napriek skutočnosti, že v použitých zdrojoch literatúry uvádza príspevky, ktoré autora upozorňujú na širokospektrálnosť cestovného ruchu (zdroj 5,6,8,11,17, 20,29!!!, 38,48, 51....). V outputoch predloženej práce sa tento prístup nejaví. Autor má problémy s terminológiou nielen v názvosloví, ale zjavne má problémy aj s pochopením základných druhov CR (str. 81) čo má pre platobnú bilanciu veľký význam z aspektu príjmov inbound – zahraničný príjazdový CR a výdavkov outbound – zahraničný výjazdový CR.

Určite by mu pre danú tému pomohol dokument, spracovaný v podmienkach SR v r. 2020 v ponímaní multiplikačných efektov CR, výpočtu pridanej hodnoty CR podľa systémového prístupu.

Zdroj: <https://www.mindop.sk/ministerstvo-1/doprava-3/institut-dopravnej-politiky/publikacie/komentare/potrebujeme-prilakat-zahranicnych-turistov>.

4. Prínos habilitačnej práce – výsledky

Habilitačnú prácu možno vnímať ako pokus o hľadanie možností vyjadriť efektívnosť cestovného ruchu a životného prostredia. Podľa názvu práce by bol dokument prínosom ak by autor precízne systematicky išiel do hĺbky javov, ktoré vplývajú na efektívnosť, analyzoval potrebné dáta, uviedol možnosti relevantných dát pre výpočet efektívnosti. Prínosom by bol návrh možnosti riešenia, ako potrebné dáta získať s cieľom prepočtov podľa uvádzaných modelov. To v práci absentuje. Práca prináša len výber modelov, ktoré v podstate nedokázala v dostatočnom rozsahu overiť v z aspektu vyhodnotenia efektívnosti.

5. Aplikačné prínosy pre prax

Autor ich popisuje na str. 91 a 92. Argumentácia nevychádza z výsledkov, ktoré prezentuje práca, ale chaoticky popisuje určité čiastkové vybrané domnienky.

FORMÁLNA STRÁNKA PRÁCE

6. Formálne náležitosti práce a úprava

Práca má formálnu kultúru, uvádza grafy a tabuľky v predpísanej forme. V určitých vyjadreniach je cítiť otrocký preklad z angličtiny.

OTÁZKY K OBHAJOBE HABILITAČNEJ PRÁCE

7. Otázky a námety do rozpravy

V prípade habilitačného konania:

1. Akým spôsobom pristupujú ku vyhodnoteniu efektívnosti CR poprední autori na medzinárodnej vedeckej platforme učebníc a výskumných štúdií?
2. Vyjadrite komparáciu ekonomických impaktov CR v SR v členení priame, nepriame, indukované za roky 2018, 2019, 2020.? Ktoré faktory bolo by možné využiť na overenie efektívnosti tohto odvetvia?.

ZÁVER

8. Záverečné hodnotenie

Práca nezodpovedá požiadavkám kladeným na habilitačné práce a preto prácu **neodporúčam k obhajobe**.

Dátum: 25. 8. 2021

podpis oponenta: prof. JUDr. Ľudmila Novacká, PhD.

Príloha č. 4

Prezenčná lista zo zasadnutia vedeckej rady, ktorá o žiadosti rozhodovala:

Prezenčná listina zo zasadnutia Vedeckej rady Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave zo dňa 7. 10. 2021		
1.	DRÁBIK Peter, Ing., PhD.- predseda	prítomný
2.	BUGÁR Štefan, PhDr., PhD., MBA	prítomný
3.	DAŇO Ferdinand, prof. Ing., PhD.	prítomný
4.	FRANCOVÁ Zuzana, Ing., PhD.	prítomná
5.	HANULÁKOVÁ Eva, prof. Ing., PhD.	prítomná
6.	JAROSSOVÁ Malgorzata A., doc. Dr. Ing.	prítomná
7.	KAŠŤÁKOVÁ Elena, doc. Mgr., PhD.	prítomná
8.	KITTOVÁ Zuzana, prof. Ing., PhD., M.B.L.- HSG	prítomná
9.	KONŠTIAK Pavol, doc. Ing., PhD.	ospravedlnený
10.	KRIŠTOFÍK Peter, doc. Ing., PhD.	ospravedlnený
11.	KRNÁČOVÁ Paulína, Ing., PhD.	prítomná
12.	KUBIČKOVÁ Viera, doc. Ing., PhD.	prítomná
13.	LELLÁK Branislav, Bc.	ospravedlnený
14.	NOVACKÁ Ľudmila, prof. JUDr., PhD.	prítomná
15.	NOVÝ Ivan, prof. Ing., CSc.	ospravedlnený
16.	ORGONÁŠ Jozef, Ing., PhD.	prítomný
17.	PUŠKÁROVÁ Paula, doc. Ing., DiS. art., PhD.	prítomná
18.	REHÁK Róbert, Ing., PhD.	prítomný
19.	ROZIN Alexander, Ing., PhD.	prítomný
20.	TAUŠER Josef, doc. Ing., Ph.D.	prítomný
21.	VÝROST Tomáš, doc. Ing., PhD.	ospravedlnený